

Číslo: 4030/2022-2023

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch **od 01. 02. 2023 do 03. 02. 2023**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola s materskou školou Jánosa Hetényiho s vyučovacím jazykom maďarským - Hetényi János Alapiskola és Óvoda, Nitrianska 378, Okoličná na Ostrove	
Zriaďovateľ	Obec Okoličná na Ostrove

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Anikó Ódor, riaditeľka školy

Timea Egriová, zástupkyňa riaditeľky pre materskú školu

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 4030/2022-2023 zo dňa 31. 01. 2023 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Klára Vrbová, školská inšpektorka, ŠIC Nitra .....

Mgr. Katarína Lészkóová, školská inšpektorka, ŠIC Nitra .....

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Stav a úroveň vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s vyučovacím jazykom maďarským.

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola štátna plnoorganizovaná základná škola (ďalej ZŠ) s vyučovacím jazykom maďarským, ktorá bola súčasťou Základnej školy s materskou školou Jánosa Hetényiho s vyučovacím jazykom maďarským - Hetényi János Alapiskola és Óvoda, Nitrianska 378, Okoličná na Ostrove.

Školu navštevovalo **136** žiakov v **9** triedach, z nich v **4** na primárnom stupni vzdelávania **47** žiakov vrátane **4** žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej ŠVVP) všetci so zdravotným znevýhodnením (ďalej ZZ). Z **89** žiakov nižšieho stredného vzdelávania v **5** triedach boli **3** žiaci so **ZZ**. Ani jeden nebol žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia a marginalizovanej rómskej komunity.

Na konci školského roka 2021/2022 prospeli z predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra (ďalej SJS) všetci žiaci.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Škola nemodifikovala **učebné plány** školy v zmysle platných dodatkov k štátnemu vzdelávaciemu programu (ŠVP) pre školy s vyučovacím jazykom maďarským. V školskom roku 2022/2023 neposilnila vyučovanie predmetu SJSJ disponibilnými hodinami ani na jednom stupni vzdelávania, čím nezabezpečila systematické každodenné vyučovanie predmetu v 7. ročníku, v ktorom mali 4 hodiny týždenne. Vyučovanie predmetu SJSJ sa realizovalo v 11 skupinách, z nich na 1. stupni v 4, ani jedna trieda nemala vyšší počet žiakov v triede ako 17 a 2. stupni vzdelávania v siedmich. Škola rešpektovala delenie tried na skupiny s maximálnym počtom žiakov 17 v 6. a 8. ročníku, v ktorých bol vyšší počet žiakov (23 a 24). V poznámkach k učebnému plánu bolo uvedené len rozdelenie disponibilných hodín na posilnenie jednotlivých predmetov. Delenie tried na skupiny v jednotlivých predmetoch vrátane SJSJ bolo uvedené všeobecne bez rozpracovania na podmienky školy.

Učebné osnovy predmetu SJSJ nemodifikovali ani na jednom stupni vzdelávania, postupovali v súlade so ŠVP bez zapracovania dodatkov k ŠVP. Podľa vyjadrenia riaditeľky školy v školskom roku 2022/2023 vykonali zmeny týkajúce sa zosúladenia **inovovaného školského vzdelávacieho programu** (ďalej ŠkVP) so štátnym vzdelávacím programom (ďalej ŠVP) pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie na základe aktuálnych zmien týkajúcich sa formálnej úpravy a rozsahu základného programu školy. Ich prerokovanie bolo zaznamenané v zápisnici z pedagogickej rady zo dňa 10. 10. 2022.

Vnútroštruktúrna kontrola a hodnotenia žiakov obsiahnutý v ŠkVP školy nebol modifikovaný vzhľadom na špecifiká predmetu SJSJ, akceptoval vzdelávacie štandardy SJSJ ŠVP pre nižšie stredné vzdelávanie počtom kontrolných diktátov, kontrolných slohových prác s uvedenými kritériami hodnotenia, absentovali počet písomných previerok a stupnica ich hodnotenia. Na primárnom stupni vzdelávania, podľa vyjadrenia učiteliek, nepísali kontrolné diktáty ani previerky stanovené vo vzdelávacom štandarde ŠVP. Možnosť slovného hodnotenia aj na druhom stupni základnej školy nevyužili. Podľa zápisníc z rokovaní pedagogickej rady dňa 25. 08. 2022 a 10. 10. 2022 upravili hodnotenie výchovných predmetov na oboch stupňoch vzdelávania zo slovného hodnotenia na klasifikáciu známku. Absentovali konkrétne kritériá hodnotenia ústnych odpovedí žiakov, prezentácií, projektov. V pohospitačnom rozhovore učiteľky uviedli, že motivovali žiakov častými slovnými pochvalami, povzbudzovaním, častejšie využívali slovné, formatívne hodnotenie.

Kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetu SJSJ **v primárnom vzdelávaní** spĺňali všetky 4 učiteľky, z nich 3 mali ukončenú vysokú školu pedagogickú v zahraničí (Maďarská republika), škola predložila doklad o uznaní odbornej kvalifikácie získanej v inom štáte. Na **nižšom strednom vzdelávaní** z 3 učiteliek spĺňala kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky na vyučovanie predmetu SJSJ len jedna. Dve s vysokoškolským vzdelaním 2. stupňa nemali odbornú spôsobilosť na vyučovanie predmetu SJSJ (jedna mala ukončené vzdelanie v študijnom odbore telesná výchova a šport a etika a jedna učiteľstvo pre 1. stupeň základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským). Celková **odbornosť vyučovania** predmetu SJSJ bola zabezpečená na 81,80 %, z toho v primárnom vzdelávaní na 100 %, v nižšom strednom vzdelávaní na 70,59 %.

Škola na vyučovanie jednotlivých predmetov v každom ročníku **zabezpečila vhodné učebnice** schválené Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej MŠVVaŠ SR), podľa riaditeľky školy, v dostatočnom množstve. Problém videla v nedostatočnej finančnej dotácii na učebnice, čím nevedeli zabezpečiť pracovné zošity z jednotlivých predmetov pre žiakov. Používali len pracovné zošity z matematiky v 2. a 5. až 8. ročníku a maďarského jazyka a literatúry vo všetkých ročníkoch 2. stupňa, ktoré zabezpečovali zákonní

zástupcovia z vlastných finančných zdrojov. Alternatívne a iné učebnice schválené MŠVVaŠ SR nepoužívali.

Zistenia z priameho pozorovania vyučovacieho procesu

Priebeh výchovno-vzdelávacieho procesu bol sledovaný v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra na 18 vyučovacích hodinách (z toho 8 na 1. stupni, 10 na 2. stupni).

Primárne vzdelávanie

Učenie sa žiaka

Komunikačné schopnosti žiakov boli veku primerané na polovici hodín. V nižších ročníkoch sa vyjadrovali plynulo a pohotovo odpovedali modelovými vetami na otázky učiteliek. Adekvátne reagovali na každodenné príkazy a pochopili ich súvislý prejav. Vo vyšších ročníkoch žiaci väčšinou odpovedali jednoslovne, vyjadrovali sa stroho, prevažne nechápali bežné pokyny učiteliek, verbálne zručnosti preukazovali zväčša pri spolupráci s učiteľkami a potrebovali častú pomoc. Väčšinou artikulovali správne, s menšími nedostatkami v spisovnej výslovnosti spoluhlásky ch. V rámci komunikačných tém (Človek a príroda, Rodina a spoločnosť) v nižších ročníkoch na viac ako polovici hodín odpovedali na jednoduché pomocné otázky učiteliek, použili osvojenú slovnú zásobu a vetné modely prevažne adekvátne. Vo vyšších ročníkoch väčšina neprejavila samostatnosť, sformulovať jednoduché krátke vety o farbách, činnostiach v zime a rodine zväčša dokázali len s pomocou. Iba na štvrtine hodín boli nabádaní tvoriť krátke dialógy pri utvrdzovaní učiva, čo niektorí nezvládli samostatne. Osvojenú základnú slovnú zásobu na viac ako polovici hodín prevažne prezentovali textami detských piesní, básní a hier určených na memorovanie. Efektívna aplikácia úloh na **počúvanie s porozumením** poskytovala základ pre rozvoj komunikačných zručností žiakov len na menej ako polovici hodín. Žiaci prevažne pochopili súvislý a nesúvislý prejav učiteliek (texty z učebnice, básničky, texty úloh), spolužiakov, ojedinele text cez internetovú databázu YouTube (Pracujeme v záhrade). Na jednej hodine nedostali príležitosť pracovať s počutým textom a na menej ako polovici potrebovali pomoc učiteliek. Jednoduchým krátkym otázkam k textu porozumeli a vedeli na ne odpovedať väčšinou primerane veku na polovici hodín, na ostatných to zvládali len s pomocou a na jednej hodine žiaci nevedeli aplikovať adekvátne už naučené vedomosti. Osvojené zručnosti **v čítaní s porozumením** preukázali na štvrtine hodín. Čítať texty primerané veku mali možnosť na viac ako polovici hodín, čo zvládli plynule a prevažne správnu artikuláciou, ojedinele ich zručnosti neboli adekvátne rozvinuté a nedostali príležitosť svoje spôsobilosti rozvíjať. Na polovici hodín dokázali vyhľadať kľúčové slová a základné informácie. Na základe pomocných otázok prevažne samostatne vedeli text reprodukovvať na jednej hodine, ostatní túto úlohu nezvládli. Ani na jednej hodine nedostali príležitosť sformulovať jednoduché otázky k textu a základnú myšlienku. V 1. ročníku podľa učebných osnov dané činnosti žiaci ešte nemali ovládať. Rozvíjať verbálny prejav vyjadrením vlastného stanoviska k aktuálnej téme učiva nemali možnosť na polovici hodín, na ostatných hodinách väčšina žiakov reagovala na podnecovanie učiteliek jednoslovne. V **písomnom prejave** na menej ako polovici hodín aplikovali základné pravidlá slovenského pravopisu väčšinou primerane pri riešení úloh na tabuli a odpisovaní slov a viet do zošitov a pracovných zošitov, na štvrtine hodín potrebovali pomoc učiteliek. V 1. ročníku podľa učebných osnov žiaci danú aktivitu ešte nemali ovládať.

Vyučovanie učiteľom

Učiteľky podporovali **komunikačné zručnosti žiakov** na viac ako polovici hodín. Na všetkých hodinách preferovali hlavne opakovanie učiva z tematických celkov pomocou slov, slovných spojení a modelových viet. Učivo utvrdzovali jasne formulovanými otázkami k téme

hodiny a zvolenými názornými pomôckami (kartičky, obrázky), občas didaktickými hrami a na 2 hodinách pomocou informačnej a komunikačnej technológie. Pri objasnení nového učiva v rámci komunikačných tém učiteľky nabádali žiakov tvoriť jednoduché vety podľa opisu obrázkov a pomocných otázok na viac ako polovici hodín. Zaradením úloh na hranie rolí a tvorbu krátkych dialógov rozširovali slovnú zásobu žiakov a vzájomnú aktívnu komunikáciu len na štvrtine hodín. Učiteľky nie vždy upozorňovali žiakov na správnu artikuláciu a výslovnosť. Na uvoľnenie atmosféry v triede a na relaxačné činnosti vhodne zvolili pesničky, vyčítanky a riekanky na väčšine hodín, v nižších ročníkoch aj fonetické cvičenia. Precvičovať písomné zručnosti umožnili žiakom na polovici hodín. **Čitateľská gramotnosť** žiakov bola rozvíjaná adekvátne na menej ako polovici hodín aj napriek počúvaniu krátkych súvislých a nesúvislých textov takmer na všetkých hodinách hlasným vzorovým čítaním učiteliek, občas nahrávkami a kladením otázok o počutom texte na viac ako polovici hodín. Učiteľky vytvorili príležitosť na hlasné a tiché čítanie známych textov z učebnice a prezentácie na viac ako polovici hodín a zisťovacími otázkami podnecovali žiakov k vyhľadávaniu kľúčových slov. Zaradenie čítania s predpovedaním deja a sumarizovanie textu absentovalo a smerovanie žiakov k vyjadreniu vlastného postoja nerealizovali adekvátne na polovici hodín. Ojedinele boli vytvorené podmienky na dramatizáciu krátkej rozprávky (2. ročník). **Odporúčané textové zdroje** (učebnice a pracovné listy, obrázky, kartičky) využívali efektívne k stanoveným cieľom vyučovania na väčšine hodín, audiovizuálne nahrávky učiteľa využili zriedka. Metodické listy Štátneho pedagogického ústavu učiteľky nepoužívali. Uplatnenie **kompensačných opatrení** väčšinou aplikovaním predĺženého výkladu, v nižších ročníkoch zážitkovým vyučovaním a individuálnym prístupom k žiakom na väčšine hodín, ojedinele posilnením sociálneho vyučovania skupinovú prácu nenapomáhalo eliminovať rozdiely vo vedomostiach žiakov. Diferencovaním úloh podľa špecifických potrieb pre žiakov ZZ s podporou pedagogického asistenta na 2 hodinách (3. ročník) umožnilo žiakom zapojiť sa do diania v triede podľa ich možností. Priestor na rovesnícke učenie nebol vytvorený. Najpreferovanejšou **metódou vyučovania jazyka** podľa väčšiny sledovaných hodín bolo využívanie priamej (direktnej) metódy podporujúcej monolingválnosť. Audiovizuálnu (štruktúrno-globálnu) metódu a odpovede celým telom učiteľa uplatnili na viac ako polovici hodín a audiolingválnu na polovici. Minimálne uplatňovanie didaktických hier v slovenskom jazyku, hranie rolí, dramatizácie a komunikatívnej metódy neumožnilo žiakom dostatočne spolupracovať medzi sebou, navzájom aktívne komunikovať a zmysluplne rozvíjať ich sociálne zručnosti. Ďalšie vyučovacie metódy neboli do edukačného procesu zaradené.

Nižšie stredné vzdelávanie

Učenie sa žiaka

Veku primerané **komunikačné kompetencie** žiaci preukázali na menej ako polovici hodín (Graf 1 - 2. stupeň). Prevažne dokázali odpovedať jednoduchými vetami na bežné príkazy a pokyny učiteliek a riadili sa nimi. V priebehu väčšiny hodín pri opakovaní a utvrdzovaní učiva, tvorbe krátkych viet, dialógov, práci s textom, prezentovaní postojov, vzájomnej komunikácii s učiteľkami ich verbálny prejav nebol spisovne správny, vyskytli sa nedostatky v artikulácii (výslovnosť spoluhlásky ch/h, l/l), aplikovaní zhody prídavných mien s podstatnými menami, uplatňovaní gramatických kategórií slovných druhov (idem k Peterovi.; používanie tvarov osobných, privlastňovacích zámen a zvratných zámen, zvratné slovesá, tvary slovesa byť: je/sú) pri tvorbe viet, správnom používaní predložkových väzieb (idem na starých rodičov), pri určovaní času vynechávaním predložky „o“ (Jeden hodine obedujem.), najmä v triedach s väčším výskytom slaboprospeievajúcich žiakov (7 – 9), u ktorých, podľa vyjadrenia učiteliek v pohospitačnom rozhovore absentovala pravidelná príprava na vyučovanie a medzery

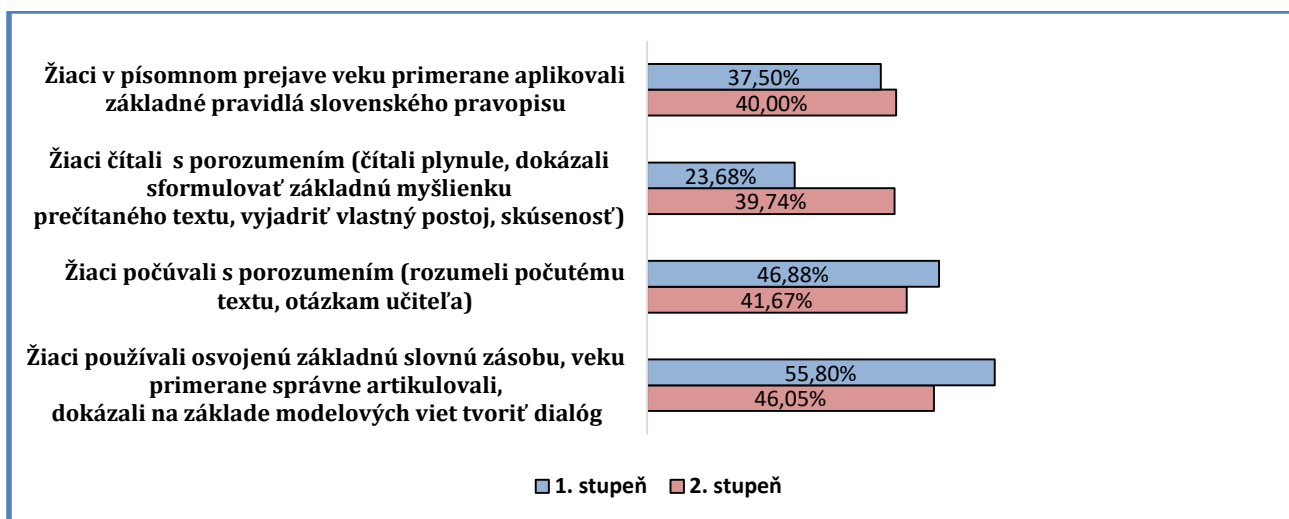
v slovnej zásobe vrátane slabšej úrovne verbálneho prejavu pretrvávali z obdobia dištančného vzdelávania. Učiteľky používali štátny jazyk v priebehu celej hodiny, zriedka pri kontrole pochopenia zadania úlohy alebo opakovaní vedomostí maďarský jazyk, vyjadrovali sa spisovne správne, korigovali nesprávnu výslovnosť žiakov, upozorňovali na nedostatky. Na menej ako polovici hodín väčšina žiakov zväčša správne komunikovala v jednoduchých a zaužívaných situáciách, využila osvojenú slovnú zásobu i modelové vety, tvorili dialógy, minidialógy, reťazový dialóg, hranie rolí po krátkej príprave, prostredníctvom ktorých si vymieňali informácie z preberaného tematického okruhu v predvídateľných komunikačných situáciách. Prirodzené komunikovanie vychádzajúce z reálnych životných situácií bolo menej časté. Žiaci rozvíjali slovnú komunikáciu aktívnym riešením didaktických hier (Hádaj, kto som? Bomba, pexeso) na polovici hodín. Ojedinele opakovanie vedomostí pomocou brainstormingu bolo málo efektívne, pre akceptáciu vyjadrovania žiakov jednoslovné. Na väčšine hodín dostatočnú slovnú zásobu, modelové vety prezentovali len jednotlivci alebo stále tí istí žiaci, viac ako polovica nebola schopná samostatne správne sa vyjadriť potrebovala pomoc učiteľiek, niektorí neprekonali komunikačnú bariéru. Rozvíjať dialóg s využitím modelových viet nemali príležitosť na každej hodine. Možnosť precvičovať už nadobudnutú slovnú zásobu naučenými textami básní, piesní a hier na všetkých hodinách absentovala. Žiaci na menej ako polovici hodín väčšinou **porozumeli počutému textu** najčastejšie prostredníctvom hlasného vzorového čítania textov učiteľkami a spolužiakmi, ojedinele zvukových nahrávok a krátkych video ukážok (YouTube). Texty počúvali i opakovane. Prevažne rozumeli jednoduchým otázkam k jeho obsahu a dokázali samostatne a primerane veku odpovedať písomne i ústne krátkymi vetami s menšími korekciami učiteľiek. Využitie video záznamy v rámci počúvania s porozumením pri komunikačnej téme Voľný čas a záľuby (olympijské hry, majstrovstvá sveta a Európy v letných a zimných športových hrách) na 2 hodinách efektívne podporili porozumenie textu názornosťou a aktivizovali žiakov pri činnostiach. Na väčšine hodín žiaci neprejavili samostatnosť, nedokázali odpovedať správne na otázky pre nedostatky v ich slovnej zásobe, odpovedali jedným slovom, alebo boli aktívni stále tí istí žiaci. Ojedinele nemali možnosť rozvíjať požadované zručnosti. Pri **rozvíjaní čítania s porozumením** pracovali žiaci na väčšine hodín so súvislým/nesúvislým textom v učebnici a pracovných listoch. Na menej ako polovici hodín väčšina čítala texty súvisle, nahlas a so správnu výslovnosťou. Menšie nedostatky učiteľky korigovali. Na ostatných bolo čítanie menej plynulé, tempo pomalšie, alebo žiaci čítali potichu, menej zreteľne artikulovali, čo sťažovalo prácu s textom a bolo časovo menej efektívne. Občas pracovali s textom len na základe tichého čítania. Pracovali väčšinou vo dvojici alebo v skupinách, úlohy riešili písomne. Pri vyhľadávaní kľúčových slov a základných informácií na viac ako polovici hodín väčšina žiakov nebola samostatná, nepreukázali adekvátne zručnosti. Aktivizovaní didaktickou hrou (trezor) pri určovaní pravdivých a nepravdivých tvrdení nedokázali správne odpovedať, správnu číselnú kombináciu získali len s pomocou učiteľky. Minimálne mali možnosť tvoriť jednoduché otázky k prečítanému textu, čo využili len jednotlivci. Priestor na sformulovanie základnej myšlienky na polovici hodín absentoval. Ak mali príležitosť, základnú myšlienku vyvodili len jednotlivci. Na základe pomocných otázok vedeli reprodukovať text zmysluplne so správnym slovosledom na dvoch hodinách, na ostatných neprejavili samostatnosť, niekedy doplnili len jedno slovo do odpovede. Na takmer polovici hodín nemali vytvorenú príležitosť na reprodukovanie textu. Žiaci vyjadrili svoj postoj a názor k danému učivu a komunikačnej téme na takmer každej hodine, ale samostatne a s vecnými argumentmi len na päťtine, na ostatných väčšinou len jednotlivci. Základné pravidlá slovenského pravopisu aplikovali v **písomnom prejave** prevažne správne na tretine hodín. Chyby po upozornení učiteľkami boli

schopní väčšinou opraviť. Na viac ako polovici s nedostatkami (bicikel), na ktoré ich učiteľky upozornili.

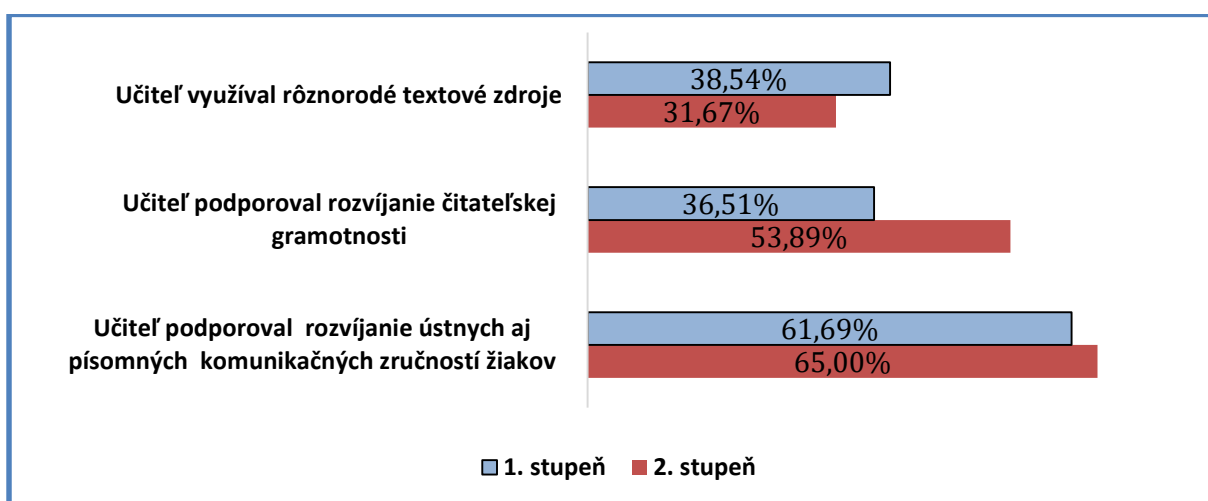
Vyučovanie učiteľom

Učiteľky podporovali rozvíjanie ústnych a písomných zručností žiakov na viac ako polovici hodín (Graf 2). Podnecovali žiakov k **verbálnemu prejavu** jasne formulovanými otázkami na všetkých hodinách. Tvorbou krátkych dialógov podľa vzorového rozhovoru ich motivovali k aktívnemu využívaniu slovnej zásoby pri hovorení na viac ako polovici hodín. Krátky súvislý prejav žiakov využili pri individuálnom skúšaní alebo opakovaní komunikačnej témy na polovici hodín. Písomné zručnosti precvičovali a dbali na ich správnu výslovnosť, artikuláciu na každej hodine. Uvoľňovacie a relaxačné, motivačné, fonetické cvičenia zamerané na dýchanie a artikuláciu a spievanie piesní, recitovanie básní, dramatizáciu k opakovaniu, precvičovaniu a rozširovaniu slovnej zásoby nezaradili ani na jednej. **Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti** žiakov podporovali počúvaním zvukovej nahrávky, vlastným vzorovým hlasným čítaním, hlasným a tichým čítaním žiakov, menej zvukovými nahrávkami na viac ako polovici hodín (Graf 2). Vhodne ich motivovali k počúvaniu s porozumením spojením obrazu a počutého autentického prejavu krátkym videozáznamom na 2 hodinách. Motivačným rozprávaním evokovali u žiakov už nadobudnuté vedomosti a podnecovali ich záujem o text kladením primeraných otázok, ktoré v prípade potreby modifikovali. Čítanie s predpovedaním deja nevyužili. Zisťovacími otázkami podporovali ich porozumenie textu vyhľadávaním explicitne vyjadrených informácií na všetkých hodinách. K písomnému i ústnemu zhrnutiu obsahu vytvorili priestor na väčšine hodín, ale efektivitu dosiahli v menšej miere. Vhodne podnecovali žiakov na vyjadrenie ich názorov a postojov na väčšine z nich. Minimálne využívali hrové rečové činnosti, priestor na dramatizáciu textu absentoval. **Z odporúčaných textových zdrojov** využili najmä texty z učebníc, vlastných pracovných listov a prezentácií, zvukové nahrávky vytvorené k učebniciam alebo iné zvukové nahrávky menej často (Graf 2). Metodické listy Štátneho pedagogického ústavu na hodinách neboli využívané. Uplatňovanie **kompENZAČNÝCH opatrení** bolo na hodinách slabo zastúpené. Úlohy a zadania podľa špecifických potrieb žiakov, individuálny prístup učiteľiek k žiakom na hodinách absentovali, objavili sa iba formou predĺženého času na dokončenie úlohy a opakované vysvetlenie zadania úlohy. Zážitkové vyučovanie podporené názornosťou, ukážkou, rozhovorom v prepojení na reálne využitie bolo prítomné na menej ako polovici hodín. Možnosťou pre žiakov spolupracovať pri riešení úloh v skupine alebo dvojici učiteľky posilňovali sociálne učenie sa takmer na každej hodine. Pedagogický asistent nebol na hodinách prítomný. Rovesnícke učenie sa podporili raz pri práci vo dvojici. Učiteľky na hodinách najčastejšie uplatňovali audiovizuálnu (štruktúrno-globálnu) **metódu** a audiolingválnu, pri ktorej motivovali žiakov ku komunikácii v slovenskom jazyku, ich aktivity často podporili pochvalou. Na takmer polovici hodín aktivizovali žiakov k činnosti didaktickými hrami v slovenskom jazyku a využili priamu (direktnú) a komunikatívnu metódu. Minimálne implementovali gramaticko-prekladovú metódu, hranie rolí a ojedinele brainstorming. Projektové vyučovanie, metóda odpovede celým telom a brainwriting absentovali.

Graf 1 Preukázané komunikačné kompetencie žiakov primárneho a nižšieho stredného vzdelávania na vyučovacích hodinách predmetu SJSL

Graf 2 Podpora rozvíjania komunikačných kompetencií žiakov v primárnom a nižšom strednom vzdelávaní na vyučovacích hodinách predmetu SJSL

1.3 INÉ ZISTENIA

V elektronicky vedených triednych knihách zapisovali učivo v jednotlivých predmetoch s výnimkou SJSL len v jazyku národnostnej menšiny.

Učivo zo SJSL na oboch stupňoch vzdelávania vedené v elektronických triednych knihách nebolo zapisované porovnateľným spôsobom so vzdelávacími štandardmi, triedne knihy obsahovali len všeobecný zápis pojmu, témy alebo nadpis z učebnice.

Dĺžka 5 prestávok v trvaní 5 minút nevytvárala dostatočné podmienky na psychohygienické a fyziologické potreby žiakov.

2 ZÁVERY

V školskom roku 2022/2023 postupovala škola podľa inovovaného školského vzdelávacieho programu v súlade so štátnym vzdelávacím programom pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie vrátane učebných osnov slovenského jazyka a slovenskej literatúry i učebného plánu bez jeho modifikácie podľa dodatkov k štátnym vzdelávacím programom pre školy s vyučovacím jazykom maďarským. Neposilnenie predmetu disponibilnými hodinami obmedzilo každodenné vyučovanie predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra v 7. ročníku. Delením 2 tried s vyšším počtom žiakov ako 17 na skupiny, škola vytvorila optimálne podmienky vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry. Poznámky k učebným plánom týkajúce sa delenia tried na skupiny neboli rozpracované na podmienky školy. Kritériá hodnotenia a klasifikácie učebných výkonov žiakov na 2. stupni vzdelávania škola prevzala z vzdelávacích štandardov štátneho vzdelávacieho programu bez využitia možnosti slovného hodnotenia aj na druhom stupni vzdelávania. Absentovali kritériá hodnotenia ústnej odpovede, projektov, prezentácií. Na primárnom stupni vzdelávania nerealizovanie písomných previerok a kontrolného diktátu žiakov podľa vzdelávacieho štandardu štátneho vzdelávacieho programu malo dopad na kontrolu vedomostnej úrovne žiakov i objektivitu ich hodnotenia. Neodborné vyučovanie predmetu na 2. stupni vzdelávania 2 učiteľkami negatívne ovplyvnilo celkovú úroveň odbornosti (81,80 %). Škola mala dostatočné množstvo vhodných učebníc pre slovenský jazyk a slovenskú literatúru pre obidva stupne vzdelávania schválené Ministerstvom školstva vedy výskumu a športu Slovenskej republiky. Nezabezpečenie pracovných zošitov k učebniciam pre väčšinu predmetov pre absenciu finančných prostriedkov považovala riaditeľka školy za nedostatok. Nezapisovanie učiva zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry porovnateľným spôsobom so vzdelávacími štandardmi na obidvoch stupňoch vzdelávania obmedzovalo možnosť kontroly ich plnenia. Dĺžka 5 prestávok v trvaní 5 minút nevytvárala dostatočné podmienky na psychohygienické a fyziologické potreby žiakov.

Žiaci preukázali rozvoj komunikačných kompetencií primerane veku na obidvoch stupňoch vzdelávania na menej ako polovici hodín. Najviac príležitostí mali na rozvíjanie ústneho prejavu, čo využili lepšie žiaci na primárnom stupni vzdelávania. Najslabšie zručnosti prezentovali pri čítaní s porozumením, v písomnom prejave, počúvaní s porozumením na obidvoch stupňoch vzdelávania, občas nemali príležitosť ich rozvíjať a v ústnom prejave žiaci na 2. stupni, aj napriek vytvoreným podmienkam učiteľkami na viac ako polovici hodín. Pripodpore rozvíjania komunikačných zručností žiakov na 1. stupni vzdelávania kladený menší dôraz učiteľkami na zaradenie uvoľňovacích cvičení zameraných hlavne na dýchanie a artikuláciu, tvorby krátkych dialógov podľa vzorového rozhovoru, krátkeho súvislého prejavu, vedenie žiakov k písaniu textu ovplyvnilo ich menej komplexné rozvíjanie. Kladenie otázok o počutí textu na polovici hodín, nabádanie žiakov k vyjadreniu vlastného názoru a ojedinele dramatizácii textu, nevytvorenie priestoru na sumarizovanie textu obmedzilo rozvoj ich čitateľskej gramotnosti. Na 2. stupni vzdelávania podporovali rozvíjanie komunikačných zručností žiakov najmä jasne formulovanými otázkami, úlohami na opakovanie a utvrdenie osvojeného učiva, dbali na precvičovanie písomného vyjadrenia žiakov, správnu artikuláciu a výslovnosť. Nerovnomerné rozvíjanie ústneho prejavu žiakov ovplyvnilo nezaradenie tvorby krátkeho dialógu a nevytvorenie podmienky na súvislý prejav žiakov na takmer polovici hodín a absencia priestoru na fonetické cvičenia, spievanie piesní, recitáciu básní a dramatizáciu. V oblasti rozvíjania čitateľskej gramotnosti bolo menej priestoru pre sumarizovanie textu. K hrovým rečovým činnostiam a čítaniu s predpovedaním deja nemotivovali žiakov ani na jednom stupni vzdelávania. Na obidvoch stupňoch vzdelávania

využívali učiteľky väčšinou texty z učebnice, menej zvukové nahrávky, na 2. stupni vzdelávania texty z pracovných listov. Videozáznamy využité pri počúvaní s porozumením podporili názornosť žiakov nižšieho stredného vzdelávania a zefektívnil ich porozumenie textu. Absencia rovesníckeho učenia, minimálne posilnenie sociálneho učenia skupinovú prácou, diferenciacia potrieb podľa špecifických potrieb žiaka na primárnom vzdelávaní nevytvárali dostatočný priestor na uplatňovanie kompenzačných opatrení učiteľmi vo vzťahu k žiakom. Na 2. stupni vzdelávania učiteľky podporovali sociálne učenie sa žiakov na viac ako polovici hodín skupinovú prácou, zážitkové učenie bolo efektívne na menej ako polovici hodín, umožnili dlhší čas žiakom pri práci na úlohách, minimálne využili partnerské učenie sa žiakov, nediferencovali potreby podľa ich špecifických potrieb, individuálny prístup absentoval. Využívanie priamej metódy na takmer všetkých hodinách na 1. stupni vzdelávania vytvorilo predpoklad na osvojenie si hovorenej reči žiakmi s menším dôrazom na úlohu gramatiky. Metóda odpovede celým telom s využívaním cieľového jazyka umožnila mladším žiakom pochopiť pokyny a osvojovať si ich význam. Audiovizuálna a audiolingválna metóda bola zaradená na polovici hodín. V menšej miere boli využité hranie rolí, didaktické hry v slovenskom jazyku, komunikatívna metóda a gramaticko-prekladová. Absentovala situačná metóda, brainstorming a brainwriting, čo obmedzilo rozvíjanie verbálneho prejavu žiakov. Na 2. stupni vzdelávania učiteľky najčastejšie využívali audiovizuálnu metódu s dôrazom na nácvik aktívneho používania a kombinovania vetných štruktúr. Audiolingválnu metódu s cieľom osvojenia si komunikatívnych zručností žiakmi nácvikom automatizovaného ovládania lexikálno-gramatických štruktúr. Na menej ako polovici hodín komunikatívnu a priamu metódu a didaktické hry v slovenskom jazyku. Gramaticko-prekladovú metódu využívali zriedka. Minimálne hranie rolí a situačnú metódu s dopadom na rozvíjanie komunikácie žiakov v reálnej situácii. Ojedinele brainstorming. Metóda odpovede celým telom a brainwriting absentovali. Projektové vyučovanie nebolo využité ani na jednom stupni vzdelávania.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- zabezpečenie každodenného systematického vzdelávania žiakov v predmete v každom ročníku,
- aktualizovanie hodnotenia predmetu SJSL v ŠkVP školy vzhľadom na jeho špecifiká a doplnenie kritérií hodnotenia ústnych skúšok, projektov, prezentácií na obidvoch stupňoch vzdelávania,
- zabezpečenie dostatočných príležitostí na komplexný rozvoj receptívnych (počúvanie a čítanie) a produktívnych (hovorenie a písanie) jazykových zručností a používanie zvukových nahrávok k učebnici pri rozvíjaní počúvania s porozumením na obidvoch stupňoch vzdelávania,
- diferencovanie úloh a zadaní podľa špecifických potrieb a možností žiakov na obidvoch stupňoch vzdelávania a vytváranie podmienok pre individuálny prístup k žiakom na 2. stupni vzdelávania,
- dôsledné zaraďovanie metód vyučovania jazyka rozvíjajúcich receptívne a produktívne jazykové zručnosti žiakov na obidvoch stupňoch vzdelávania.

Zistilo sa porušenie všeobecne záväzných právnych a interných predpisov:

1. § 7 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej školský zákon) (nerealizovanie stanoveného minimálneho počtu 4 previerok a 1 kontrolného diktátu

v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra v 4. ročníku podľa vzdelávacieho štandardu ŠVP na primárnom stupni vzdelávania),

2. § 11 ods. 2 školského zákona (nevedenie pedagogickej dokumentácie dvojjazyčne).

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča

- zabezpečiť každodenné systematické vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry v jednotlivých ročníkoch nižšieho stredného vzdelávania úpravou učebného plánu a využitím disponibilných hodín,
- zosúladiť vnútorný systém hodnotenia žiakov v školskom vzdelávacom programe so vzdelávacím štandardom v predmete SJSJ ŠVP doplnením počtu písomných previerok, ich zameraním a hodnotením na 2. stupni vzdelávania a kritériá hodnotenia ústnych skúšok, projektov, prezentácií v predmete na obidvoch stupňoch vzdelávania,
- konkretizovať delenie tried na skupiny v jednotlivých predmetoch v poznámkach UP,
- zapisovať učivo v triednych knihách porovnateľným spôsobom s učebnými osnovami SJSJ na obidvoch stupňoch vzdelávania,
- upraviť dĺžku prestávok so zreteľom na psychohygienické a fyziologické potreby žiakov.
- zaraďovať uvoľňovacie cvičenia zamerané na dýchanie a artikuláciu, tvoriť krátke dialógy podľa vzorového rozhovoru a krátky súvislý prejav, viesť žiakov k písaniu textu pri rozvíjaní ich ústneho prejavu a klásť otázky o počutí textu, nabádať žiakov k vyjadreniu vlastného názoru, dramatizácii textu, k jeho sumarizovaniu, hrovým rečovým činnostiam a čítaniu s predpovedaním deja pri rozvíjaní čitateľskej gramotnosti žiakov na primárnom stupni vzdelávania,
- zaraďovať tvorbu krátkeho dialógu, vytvoriť priestor na súvislý prejav žiakov pri rozvíjaní ich ústneho prejavu a k sumarizovaniu textu, hrovým činnostiam a čítaniu s predpovedaním deja pri rozvíjaní čitateľskej gramotnosti na 2. stupni vzdelávania,
- používať zvukové nahrávky k učebnici pri rozvíjaní počúvania s porozumením na obidvoch stupňoch vzdelávania,
- využívať rovesnícke učenie na obidvoch stupňoch vzdelávania,
- posilňovať sociálne učenie prácou v skupinách na 1. stupni vzdelávania,
- diferencovať úlohy a zadania podľa špecifických potrieb a možností žiakov na obidvoch stupňoch vzdelávania a vytvárať podmienky pre individuálny prístup k žiakom na 2. stupni vzdelávania,
- dôsledne zaraďovať metódy vyučovania jazyka rozvíjajúce receptívne a produktívne jazykové zručnosti žiakov na obidvoch stupňoch vzdelávania.

2. **ukladá kontrolovanému** subjektu v lehote do 21. 03. 2023 **priať konkrétne opatrenia** na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa nedodržania počtu kontrolných diktátov a previerok v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra v 4. ročníku,

nevedenia pedagogickej dokumentácie v štátnom jazyku a predložiť ich Školskému inšpekčnému centru Nitra s uvedenými termínmi splnenia a menami zodpovedných zamestnancov.

Správu o splnení prijatých a uložených opatrení na odstránenie nedostatkov a ich príčin predložiť Školskému inšpekčnému centru Nitra v termíne do 26. 06. 2023.

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Inovovaný školský vzdelávací program ZŠ s MŠ Jánoša Hetényiho s VJM v Okoličnej na Ostrove,
2. rozvrhy hodín jednotlivých tried,
3. osobné rozvrhy učiteľov vyučujúcich predmet SJSL,
4. učebné osnovy,
3. učebný plán,
4. zápisnice z pedagogickej rady,
5. informačný dotazník pre riaditeľa školy.

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Klára Vrbová

Dňa: 02. 03. 2023

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Nitra:
Mgr. Klára Vrbová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Mgr. Anikó Ódor

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 06. 03. 2023 v Nitre:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Nitra:

Mgr. Klára Vrbová

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Anikó Ódor

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania):

Mgr. Anikó Ódor, riaditeľka školy .....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Klára Vrbová, školská inšpektorka .....

Na vedomie

Štátna školská inšpekcia Bratislava - úsek inšpekčnej činnosti